

K 002 / 11

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY

SENÁT

11. funkční období

K 002 / 11

Sdělení Komise Roční analýza růstu na rok 2017

(1. týden)

2016

Brusel 18. listopadu 2016
(OR. en)

14357/16

ECOFIN 1032
UEM 361
SOC 698
EMPL 478
COMPET 580
ENV 708
EDUC 371
RECH 311
ENER 382
JAI 937

PRŮVODNÍ POZNÁMKA

Odesílatel:	Jordi AYET PUIGARNAU, ředitel, za generálního tajemníka Evropské komise
Datum přijetí:	17. listopadu 2016
Příjemce:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, generální tajemník Rady Evropské unie
Č. dok. Komise:	COM(2016) 725 final
Předmět:	SDĚLENÍ KOMISE Roční analýza růstu na rok 2017

Delegace naleznou v příloze dokument COM(2016) 725 final.

Příloha: COM(2016) 725 final

V Bruselu dne 16.11.2016
COM(2016) 725 final

Limité cabinets
Embargo jusqu'à l'adoption

**SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉ
CENTRÁLNÍ BANCE, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU
VÝBORU, VÝBORU REGIONŮ A EVROPSKÉ INVESTIČNÍ BANCE**

Roční analýza růstu na rok 2017

Úvod

Roční analýza růstu na rok 2017 nastiňuje nejnaléhavější hospodářské a sociální priority, na něž Evropská unie a její členské státy musí v nadcházejících měsících zaměřit svoji pozornost. V projevu předsedy Komise o stavu Unie ze dne 14. září 2016 byla zdůrazněna potřeba, aby Evropa posílila své hospodářské oživení a výrazně investovala do svých mladých lidí a uchazečů o zaměstnání, jakož i do svých začínajících podniků a malých a středních podniků. Prohlášení o záměru podepsaném předsedou a prvním místopředsedou Komise téhož dne, které bylo adresováno předsedům Evropského parlamentu a Rady, zdůrazňuje potřebu dosáhnout oživení, z něhož budou mít prospěch všichni, zejména slabší skupin naší společnosti, a posiluje spravedlnost a sociální rozměr našeho jednotného trhu. Uvádí se zde řada způsobů, jak můžeme vytvořit více pracovních míst, zvýšit růst a investice v Unii, což je prioritou Komise číslo jedna.¹ Zajištění perspektivní ekonomické budoucnosti pro všechny, uchránění našeho způsobu života a nabídnutí lepších příležitostí mladým lidem bylo zdůrazněno jako prioritní rovněž v Bratislavském plánu, který byl potvrzen hlavami států nebo předsedy vlád 27 členských států dne 16. září 2016.

Politické pokyny uvedené v této roční analýze růstu jsou doplněny konkrétním doporučením pro doporučení Rady týkající se hospodářské politiky eurozóny², sdělením pozitivní orientaci fiskální politiky pro eurozónu³ a analýzou hospodářských podmínek⁴, podmínek na trhu práce a sociálních podmínek.⁵ Vychází ze strategie hospodářské politiky magického trojúhelníku investic, strukturálních reforem a odpovědných veřejných financí, kterou Komise od počátku svého funkčního období sleduje jakou součást své celkové agendy pro zaměstnanost, růst, spravedlnost a demokratickou změnu. Vychází rovněž z diskuzí v Evropském parlamentu, Radě a ostatních orgánů EU v návaznosti na projev o stavu Unie. Kromě toho byla rovněž zohledněna stanoviska vyjádřená sociálními partnery v rámci dialogů.

V EU došlo k řadě pozitivních událostí, které signalizují odolnost a oživení evropského hospodářství, a to navzdory výrazné celosvětové nejistotě. Všechny členské státy opět vykazují růst. Investice začínají růst. Od roku 2013 bylo vytvořeno 8 milionů nových pracovních míst. Míra zaměstnanosti rovněž vzrostla. Pokud současné trendy budou pokračovat, mohl by být skutečně dosažen cíl stanovený ve strategii Evropa 2020, jímž je dosáhnout celkové míry zaměstnanosti ve výši 75 %. Růst míry ekonomické aktivity za poslední roky navzdory krizi je dalším důkazem strukturálních zlepšení výkonnosti trhu práce. Průměrná úroveň schodku veřejných financí, která před několika lety v eurozóně překračovala 6 %, se tento rok nachází pod úrovní 2 % a bude dále klesat. Výše veřejného dluhu se stabilizovala a očekává se její snižování.

Pocit spokojenosti však není na místě, neboť oživení zůstává křehké. Růst, zaměstnanost a investice zůstávají stále poznamenány důsledky krize, jakož i strukturálními nedostatky z předkrizových let. I přes nedávná zlepšení zůstává nezaměstnanost v mnoha částech Evropy příliš vysoká a delší období vysoké nezaměstnanosti si v mnoha členských státech vybírá svoji daň v sociální oblasti. Navíc míry HDP a míry růstu produktivity nedosahují svého plného potenciálu a úroveň investic zůstává pod úrovněmi před krizí. V rámci eurozóny a obecně v celé EU navíc stále existují značné nerovnováhy a rozsáhlejší rizika, přičemž v řadě případů došlo k pozastavení konvergence v rámci jednotlivých členských států a mezi nimi.

¹ http://ec.europa.eu/priorities/state-union-2016_cs.

² COM(2016) 726.

³ COM(2016) 727.

⁴ COM(2016) 728.

⁵ COM(2016) 729.

Rámeček 1. Hlavní hospodářský a sociální vývoj v období 2014–2016

Od zahájení funkčního období této Komise došlo k řadě pozitivních událostí:

- Hospodářství EU a eurozóny se nyní na několik let vrátilo k umírněnému růstu a předpokládá se, že tento růst bude v nadcházejících letech pokračovat. HDP EU je nyní vyšší než před krizí.
- Oživení vede k vytváření pracovních míst, a to rovněž díky nedávným strukturálním reformám v řadě členských států. Od roku 2013 bylo vytvořeno 8 milionů nových pracovních míst, z toho téměř 5 milionů bylo vytvořeno od začátku funkčního období současné Komise.
- Míra nezaměstnanosti v EU stále klesá a v září 2016 dosahovala 8,6 %, což je nejnižší úroveň od roku 2009.
- Současně se míra zaměstnanosti ve věkové skupině 20-64 let nachází poprvé nad úrovní z roku 2008 a dosahuje 71,1 % (druhé čtvrtletí roku 2016). To znamená, že cíl stanovený ve strategii Evropa 2020, jímž je dosáhnout celkové míry zaměstnanosti ve výši 75 %, může být za předpokladu pokračování současného trendu dosažen.
- Celkové investice v EU začaly od roku 2014 opět růst a předpokládá se, že porostou i nadále (EU: 2014: +1,2 %; 2015: +2,2 %; 2016: +2,0 %; 2017: +2,1 % 2018: +2,8 %).
- Schodky veřejných financí v eurozóně se snížily z průměrných 6 % HDP před několika lety na výrazně méně než 2 % v tomto roce, a očekává se, že toto snižování bude pokračovat. To řadě zemí v posledních letech umožnilo ukončit postup při nadměrném schodku.
- Veřejný dluh v EU i eurozóně se bude nadále snižovat. Svého vrcholu dosáhl v roce 2014 a očekává se, že v roce 2016 dosáhne 86 % (v eurozóně 91,6 %) a v nadcházejících dvou letech se mírně sníží.

Pocit spokojenosti však není na místě:

- Pozitivní faktory, které podporují oživení, ochabují (klesající ceny ropy, znehodnocování eura) a existují rizika spojená s výhledem, včetně rizik z celosvětového prostředí, avšak rovněž v důsledku nejistoty, kterou přineslo referendum ve Spojeném království.
- Oživení dosud výrazně napomáhá měnová politika Evropské centrální banky (ECB), mimo jiné nízké úrokové sazby.
- Růst zůstává mírný a stále je omezován dopady krize, jako je např. soukromý dluh, ale rovněž strukturálními nedostatky z let před krizí. Typickým příkladem je situace v bankovním sektoru.
- Stále existují důkazy o makroekonomických nerovnováhách a omezené konvergenci, zejména v eurozóně.
- Stárnutí populace vytváří tlak na finanční udržitelnost a odpovídající systémy sociální ochrany.
- Některé země mají velmi vysoké úrovně zadlužení, přičemž zadlužení sedmi členských států eurozóny se blíží úrovni 100 % HDP nebo ji převyšuje.
- Strukturální reformy zůstávají v řadě členských států nedokončeny a plnění doporučení pro jednotlivé země je příliš často nesourodé. V mnoha členských států zůstává prioritou modernizace trhů výrobků, služeb a práce.
- Vysoké úrovně nerovnosti snižují výkon hospodářství a potenciál udržitelného růstu a rizika chudoby a sociálního vyloučení zůstávají nadále velmi vysoká, ačkoliv klesají.
- Přestože nezaměstnanost klesá, v některých státech zůstává stále velmi vysoká.

Navíc globalizace, demografické a technologické změny jsou důležitými zdroji změny, z níž musí mít prospěch všichni. Tento vývoj nemůže a nesmí být zvrácen, avšak možná bude

nutné doplnit jej zejména úsilím o to, aby bylo zajištěno, že přínosy globalizace a technologické změny, včetně digitalizace, budou ve společnosti spravedlivě rozděleny mezi různé skupiny, zejména mladé lidi. Obavy týkající se rovnosti, spravedlnosti a začlenění vyžadují zvyšování informovanosti na všech úrovních o dopadech politik a reforem na distribuci příjmů.

Jak zdůraznil Evropský parlament,⁶ skutečný úspěch koordinace hospodářských politik v rámci evropského semestru může být posuzován pouze prostřednictvím provádění klíčových reforem uvedených v doporučeních pro jednotlivé země. Semestr byl v členských státech impulsem k významným reformám, nicméně celkové provádění zůstává v některých oblastech stále nedostatečné a v jednotlivých členských státech se liší. Díky racionalizaci evropského semestru se doručení nyní zaměřují na klíčové problémy každého členského státu. Kromě toho pokročilo srovnávání a vzájemné hodnocení v různých složeních Rady. Prioritou zůstává provádění společně dohodnutých priorit.

Zatímco EU by měla vytvářet odpovídající příznivé prostředí ve smyslu zlepšování právní úpravy a zaměření politiky, jak dokládají priority pracovního programu Komise⁷, velká část politická reakce je na členských státech. EU předložila konkrétní návrhy na posílení oživení a zvýšení odolnosti vůči budoucím šokům. Například doporučení Rady o vnitrostátní radě pro produktivitu, které bylo přijato v září, vyzývá členské státy, aby se zamyslely nad komplexním pojetím konkurenceschopnosti a zaměřily se na zvyšování produktivity a růstu. Ke zvýšení potenciálu růstu a posílení hospodářské, sociální a územní soudržnosti je nezbytný rychlejší pokrok v přijímání reforem v souladu s doporučeními pro jednotlivé země určené každému členskému státu spolu s odpovídajícím časovým harmonogramem a prováděním. Členské státy by měly zavést tyto reformy způsobem, který plně zohledňuje krátkodobý a střednědobý dopad, včetně jeho distribučních účinků a nákladů v průběhu času.

Rámeček 2. Shrnutí hlavních oblastí pro opatření na úrovni EU

Na úrovni Evropské unie se tato Komise zavázala:

- Uplatňovat hospodářskou politiku opírající se o magický trojúhelník podpory investic, provádění strukturálních reforem a zajištění odpovědných fiskálních politik. V souladu s tím přepracovala evropský semestr, přičemž rovněž poskytla více času pro dialog s členskými státy a začlenila sociální otázky do hospodářských cílů.
- Uplatňovat pravidla Paktu o stabilitě a růstu, včetně využívání flexibility, která zde existuje za účelem lepšího zohlednění hospodářského cyklu a usnadnění reforem a investic prostřednictvím tzv. doložek pro investice a strukturální reformy.
- Využívat investiční plán pro Evropu za účelem překlenutí nedostatku investic, mimo jiné prostřednictvím prodloužení trvání Evropského fondu pro strategické investice, posíleného dopadu finančních prostředků EU na podporu plánu, úsilí o odstranění překážek investic a nových zdrojů financování reálné ekonomiky, prostřednictvím unie kapitálových trhů.
- Přijmout nezbytná opatření k prohloubení jednotného trhu v oblasti služeb a výrobků, jakož i infrastruktury za účelem dokončení energetické unie a vytvoření skutečného jednotného digitálního trhu ke zvýšení příležitostí pro podniky EU prostřednictvím obchodních dohod, jakož i za účelem zajištění systému spravedlivého zdanění v celé EU.
- Upřednostňovat investice do lidského kapitálu vytvořením nové agendy dovedností, podpořit zavádění záruk pro mladé lidi a srovnávací hodnocení ve vzdělávání a odborné přípravě.
- Dokončit evropskou hospodářskou a měnovou unii prostřednictvím tzv. „prohlubování praxí“, včetně

⁶ Evropský semestr pro koordinaci hospodářských politik: provádění priorit na rok 2016, 2016/2101(INI).

⁷ COM(2016) 710

podpory sociálního dialogu EU, avšak rovněž prostřednictvím iniciativ k dokončení bankovní unie a lepšímu zohlednění priorit eurozóny jako celku.

Pracovní program Komise na rok 2017 shrnuje její priority pro následující rok.

Všechny politické nástroje - měnové, fiskální a strukturální - se musí využívat samostatně i kolektivně za účelem posílení tvorby pracovních míst, růstu, investic a finanční stability. V současném prostředí nízké inflace, nízkého růstu a nízkých úrokových sazeb spolu s podpůrným nastavením měnové politiky je zajištění hospodářského oživení úkolem jejich oblastí politiky. Ve světovém kontextu poznamenaném zvýšenými nejistotami má zásadní význam mobilizace všech interních hnacích prvků růstu prostřednictvím odpovídajícího souboru politik.

V této souvislosti Komise vyzývá členské státy, aby znásobily své úsilí ve třech prvcích magického trojúhelníku hospodářské politiky a aby se přitom zaměřily na sociální spravedlnost za účelem dosažení růstu, který více podporuje začlenění:

- podpora investic;
- provádění strukturálních reforem
- a zajištění odpovědných fiskálních politik.

1. Podpora investic

1.1 Zlepšování fungování finančního sektoru

Přístup k financím má zásadní význam pro podniky, aby mohly růst a být inovativní. V některých členských státech je podíl malých a středních podniků, které považují přístup k financování za největší problém, stále vysoký (30 % v Řecku a 25 % na Kypru). Problém financování uváděly rovněž nejmenší společnosti (12 % mikropodniků), relativně mladé podniky (13 % podniků založených během posledních dvou až pěti let) a mladé, rychle rostoucí podniky (14 % podniků s roční mírou růstu 20 % či více – tzv. gazely).⁸ Malé a střední podniky jsou v případě financování závislé primárně na bankovním sektoru, jejich přístup k úvěrům zůstává problematický, a to zejména v zemích, v nichž bankovní systémy procházejí korekcí. Za účelem podpory a reformy rámce rizikového kapitálu, který je nezbytný zejména pro rychle rostoucí společnosti, a za účelem podpory finančních trhů, aby poskytovaly hospodářství více úvěrů, Komise navrhla změny právních předpisů o evropských fondech rizikového kapitálu a evropských fondech sociálního podnikání, a pokročila tak při vytváření unie kapitálových trhů.

Unie kapitálových trhů může vytvořit podmínky pro rovný přístup k finančním prostředkům pro všechny podniky ve všech členských státech, a podpořit tak investice a inovace, aniž by došlo k narušením. V podmínkách a modelech financování existují v členských státech velké rozdíly, což narušuje hlavní funkci finančního sektoru jednat jako účinný zprostředkovatel mezi zdroji kapitálu a investičními příležitostmi. Plnohodnotná unie kapitálových trhů poskytne alternativní zdroje financování prostřednictvím trhů s akciemi a dluhopisy za účelem doplnění bankovního systému na jedné straně a usnadnění řádného posouzení rizik a alokace kapitálu ve finančním systému na straně druhé. Kapital musí proudit

⁸ Průzkum o přístupu podniků k finančním prostředkům (SAFE), <http://ec.europa.eu/growth/safe>

do oblastí s vyšším růstem produktivity, do vysoce produktivních činností a inovací. Více integrované kapitálové trhy by rovněž tlumily hospodářské šoky sdílením rizik soukromého sektoru. Kromě potřeby zajistit rychlé přijetí opatření, která již Komise navrhla, pomohou další změny legislativního rámce vztahujícího se na investice pojištěn a bank do aktiv v oblasti infrastruktury a malých a středních podniků zvýšit financování ekonomiky. Navíc neefektivnost ve vnitrostátních insolvenčních rámcích vede k nerovným podmínkám pro přístup k úvěrům v členských státech. Komise brzy předloží návrh rámců pro preventivní reorganizaci, tedy druhou šanci, a opatření na zlepšení insolvenčního řízení.

Členské státy rovněž potřebují řešit přetrvávající slabá místa v bankovním sektoru, aby se posílily investice a usnadnilo financování evropského hospodářství. Závažný problém v mnoha členských státech představuje vysoký podíl úvěrů v selhání. Úvěry v selhání a provozní nedostatky v kombinaci s prostředím nízkých úroků a nízkého růstu negativně ovlivňují ziskovost bank, což zase omezuje schopnost bank vytvářet nebo získávat nový kapitál na podporu nových úvěrů a tedy jejich schopnost podporovat ekonomické oživení. Řešení tohoto začarovaného kruhu vyžaduje osvobození bank od této zátěže, aniž by to mělo dopad na veřejné finance. V této souvislosti mají zásadní význam účinné mimosoudní a insolvenční rámce, včetně preventivní restrukturalizace, a přijaté reformy by měly být prováděny v plném rozsahu. Ve všech členských státech by měla být umožněna a podporována správa úvěrů v selhání nebankovními specializovanými institucemi a prodej úvěrů v selhání těmto institucím, a to v souladu s příslušnými právními předpisy.

Banky by měly být povzbuzovány, aby pokračovaly ve zvyšování provozní efektivity Cyklické a strukturální faktory, včetně nových regulačních požadavků a prostředí nízkých výnosů, mají dopad na ziskovost bank. Přizpůsobení bankovních obchodních modelů novému provoznímu prostředí vyžaduje další úsilí, které může zahrnovat další snížení nadbytečných kapacit a konsolidaci odvětví. Zbývající regulační iniciativy by měly být rychle schváleny, aby byla zajištěna právní jistota a jednoznačnost, přičemž je nutné vyvarovat se nežádoucího dopadu na financování reálné ekonomiky. Další iniciativy plánované na mezinárodní úrovni by neměly vést k celkovému zvýšení kapitálových požadavků.

Pokrok směrem k dokončení bankovní unie by měl být rychlý a vyžaduje souběžné zlepšení v oblasti dalšího snižování rizika a sdílení rizika. Odolnost bankovního sektoru se v posledních letech výrazně zvýšila. Nicméně ceny akcií bank zažívaly v roce 2016 období akutního tlaku, a to rovněž z důvodu vývoje na mezinárodních trzích, jako byly např. zvraty v Číně nebo v důsledku výsledku referenda ve Spojeném království. Je nezbytné zachovat a obnovit důvěru v bankovní sektor. Směrnice o ozdravných postupech a řešení krize bank spolu s pravidly EU pro poskytování státní podpory stanoví rámec pro zajištění finanční stability a zároveň chrání daňové poplatníky. Činnosti v oblasti společného mechanismu jistění pro Jednotný fond pro řešení krizí by měly být urychleny. Měly by pokračovat diskuze o evropském systému pojištění vkladů s cílem dosáhnout co nejrychleji dohody společných normotvůrců, přičemž prioritou by mělo být rovněž přijetí nadcházejících návrhů na snížení rizika.

1.2 Zvýšení dopadu finančních prostředků EU na podporu investičního plánu pro Evropu

Investiční plán pro Evropu se ukázal jako užitečný nástroj, který přináší konkrétní výsledky a podporuje udržitelný růst investic v členských státech. Evropský fond pro strategické investice (EFSD) mobilizoval ve 27 členských státech jen během více než jednoho roku téměř 138 mld. EUR. Odhaduje se, že během téhož období využilo fondu EFSD téměř 300 000 malých a středních podniků.⁹ Investiční plán pro Evropu různými formami (finanční

⁹ COM(2016) 359 a COM(2016) 581.

nástroje, technická pomoc a opatření ke zlepšení podnikatelského prostředí) dosahuje skutečné změny v řadě odvětví podporou inovativních projektů, které přispívají k tvorbě pracovních míst a růstu v místních komunitách, jakož i k řešení nezaměstnanosti mladých lidí. Tyto projekty mají zásadní význam pro budoucnost hospodářství EU a jsou zaměřeny na klíčové oblasti, jako je podpora malých a středních podniků, inovace, výzkum a vývoj, energie z obnovitelných zdrojů, energetická účinnost, digitální a dopravní infrastruktura.

Investiční plán bude moci využívat větší množství projektů ve více členských státech. Komise navrhla rozšířit EFSI (návrh „EFSI 2.0“) a zdvojnásobit jeho objem, aby do roku 2022 dosáhl částky 630 miliard EUR, a současně zlepšit geografické a odvětvové pokrytí. Je nezbytné, aby návrh byl urychleně přijat¹⁰.

Kromě rozšíření EFSI bude geografické pokrytí dále zlepšeno prostřednictvím dalších a zjednodušených možností kombinování EFSI s evropskými strukturálními a investičními fondy spolu s rozšířenou technickou pomocí v celé Evropě. V rámci nového programového období ESIF, které přispívá na investice v členských státech v období 2014–2020 částkou 454 miliard EUR, bylo zvýšeno zaměření na efektivní a účinné využívání zdrojů EU tím, že se vyžaduje, aby programy jasně stanovily zamýšlené výsledky a převedly je na kvantifikovatelné cíle. Dále se vyžaduje, aby členské státy pracovaly na vytvoření legislativních a strukturálních podmínek, jež umožní odvětvím získávat finanční prostředky k účinnému dosažení cílů. Do budoucna Komise navrhla zvýšit možnosti kombinace EFSI s ESIF, jakož i s Nástrojem pro propojení Evropy.

Udržitelné investice podporují produktivitu v celém hospodářství prostřednictvím účinnějšího využívání zdrojů a energie a nižších nákladů na vstupy, přičemž se sníží externí náklady a dopady. Zejména podpora přechodu na nízkouhlíkové a oběhové hospodářství vytvoří nová pracovní místa v odvětví služeb, jako jsou např. služby v oblasti inovací, údržby a oprav a navrhování a výroby nových, udržitelnějších výrobků. Mezi konkrétní oblasti, v nichž je makroekonomická důležitost oběhového hospodářství a účinnější využívání zdrojů potenciálně významné, patří zelené veřejné zakázky, investice do odpadní a vodní infrastruktury, udržitelná výstavba, kritické suroviny, biopaliva a biochemické látky, jakož i investice související s energií a klimatem.

Investice musí být rovněž zaměřeny na lidský kapitál a sociální infrastrukturu. Rozvoj služeb dlouhodobé péče a cenově dostupné a flexibilní péče o děti je obzvláště důležitý pro pomoc při plnění povinností v oblasti péče o starší osoby a děti, které často dopadají na ženy. Trvalé investiční úsilí je zapotřebí rovněž ve vzdělávání a celoživotním učení s cílem podpořit zaměstnatelnost a odstranit riziko rozdílu ve mzdách a pracovních podmínkách mezi vysoce kvalifikovanými pracovníky a pracovníky s nízkou kvalifikací.

Členské státy budou moci využívat jasnější pokyny k pravidlům veřejného účetnictví (ESA 2010), zejména v oblasti partnerství veřejného a soukromého sektoru. Pokyny k statistickému zpracování partnerství veřejného a soukromého sektoru, které vypracoval Eurostat ve spolupráci s Evropskou investiční bankou a které jsou určeny zejména soukromým subjektům, byly vydány dne 29. září 2016.¹¹ Po zveřejnění následuje informační kampaň. Kromě toho Komise pečlivě sleduje dopad výkladu pravidel veřejného účetnictví na vytváření partnerství veřejného a soukromého sektoru v různých odvětvích a případně zvaží další opatření.

1.3 Odstraňování překážek pro investice

¹⁰ Závěry Evropské rady z října 2016: Evropská rada vyzývá Radu, aby se na zasedání dne 6. prosince dohodla na svém vyjednávacím postoji k novému návrhu Komise, který se týká Evropského fondu pro strategické investice, a zohlednila přítom nezávislé externí hodnocení, které bude předloženo v listopadu.

¹¹ Eurostat / EPEC / Evropská investiční banka, „Pokyny ke statistickému zpracování PPP“, září 2016.

EU a její členské státy podnikly kroky k odstranění překážek pro investice, avšak je třeba udělat více. Komise bude pokračovat ve svém úsilí o zlepšení celkového investičního prostředí na úrovni EU, mimo jiné prostřednictvím prohloubení jednotného trhu, a členské státy by měly zintenzívnit své úsilí o odstranění překážek bránících investicím na vnitrostátní, regionální a místní úrovni.

Udržitelné investice vyžadují stabilní a předvídatelné podnikatelské prostředí. Komise již předložila iniciativy na usnadnění financování reálné ekonomiky, jako je např. snížení kapitálových požadavků pro pojišťovny a zajišťovny, pokud jde o investice do infrastruktury a přijetí praktických pokynů k uplatňování pravidel státní podpory na veřejné financování infrastruktury.¹² Kromě toho práce na energetické unii, unii kapitálových trhů, strategii pro jednotný trh, strategii pro jednotný digitální trh, balíčku opatření pro oběhové hospodářství a mezinárodních obchodních dohodách a dohodách o investicích obsahují specifická opatření, která pomohou odstranit překážky, podpoří inovace a zlepší investiční prostředí, pokud budou provedeny v plném rozsahu. Například jako součást energetické unie by měl být vytvořen proces řízení založený na vnitrostátních plánech v oblasti energetiky a klimatu do roku 2030 a po tomto roce, který by měl podnikům, investorům a společnostem jako celku poskytnout předvídatelnost. Měla by být například zvýšena jistota *ex ante* v oblasti účetnictví veřejného sektoru pro určitá odvětví, jako je například energetická účinnost. Plné zavedení technologie 5G, páté generace mobilních komunikačních systémů, v celé Evropské unii do roku 2025 má potenciál vytvořit dva miliony pracovních míst. Navíc nedávný návrat k iniciativě společného konsolidovaného základu daně z příjmů právnických osob¹³ pomůže učinit z EU atraktivnější místo pro investice tím, že nabídne společnostem předvídatelná pravidla a rovné podmínky a sníží náklady na dodržování předpisů. Rovněž podpoří inovace v Evropě tím, že zajistí, aby náklady na investice v oblasti výzkumu a vývoje byly daňově odečitatelné a bude řešit zvýhodnění dluhového financování namísto financování vlastním kapitálem.

Přední místo v agendě zaujímá rovněž důležitost investování do znalostí, inovací, vzdělávání a IKT jakožto hybatelů růstu. V některých členských státech se značný pokles investic do zařízení a vybavení vysvětluje částečně poklesem produktivity po krizi. Ke zvýšení růstu souhrnné produktivity výrobních faktorů a přilákání investic budou současně nutné vyšší investice do nehmotných aktiv, jako je výzkum a vývoj, IKT a odborné vzdělávání. Členské státy musí zajistit co nejučinnější přidělování kapitálu. V minulosti souhrnná produktivita výrobních faktorů, která zahrnuje řadu faktorů, jako jsou inovace a účinnější přidělování zdrojů, přispívala k růstu a produktivitě v EU méně než ve Spojených státech. Tato nízká výkonnost v Evropě se přisuzuje strukturálním nedostatkům majícím vliv na trh zboží, služeb, kapitálový trh a trh práce. Pro podporu konkurenceschopnosti a růstu má zásadní význam zlepšení interakce mezi univerzitním výzkumem a rozvojem produktů a služeb ze strany podniků. Ve stejném duchu by vytvoření vnitrostátních platform pro digitalizaci průmyslu pomohlo při získávání finančních prostředků EU vyčleněných pro tento účel, aby se zajistily rozsáhlé investice, které rovněž posílí konkurenceschopnost našeho hospodářství.

Členské státy musí zintenzívnit úsilí a provést nezbytné reformy zaměřené na odstranění překážek investic, které byly zjištěny v rámci evropského semestru. Navzdory opatřením přijatým některými členskými státy, zejména zeměmi eurozóny, které byly těžce postiženy krizí, je pokrok v odstraňování překážek investic celkově nerovnoměrný a je třeba učinit více. Týká se to oblastí, jako je např. platební neschopnost, zadávání veřejných zakázek, účinnost a transparentnost veřejné správy nebo odvětvových předpisů, jakož i fungování trhu práce a výrobního trhu. Za účelem podpory ekonomického růstu a poskytování vysoce kvalitních

¹² C/2016/2946

¹³ COM(2016) 685.

služeb firmám a občanům jsou nezbytné zejména efektivní a transparentní veřejná správa a efektivní soudní systémy. V některých členských státech mohou překážky investic rovněž zahrnovat vysokou úroveň zdanění a příliš složité daňové systémy, korupci, slabé rámce pro výzkum a inovace, jakož i obtíže v přístupu k financování, a to zejména pro malé a střední podniky. Tyto reformy uvedené v doporučeních pro jednotlivé země jsou nezbytné pro udržení a zvýšení úrovně investic v členských státech, přičemž jsou zohledněna specifika jednotlivých zemí.

1.4 Příležitosti pro podniky EU, aby mohly využívat výhod globálních trhů a investic

Vývoz do zbytku světa se stává stále významnějším zdrojem pracovních míst pro Evropany. Díky mezinárodní konkurenceschopnosti našich podniků je v současné době více než 30 milionů pracovních míst podporováno vývozem mimo EU, což je o dvě třetiny více než před 15 lety. To znamená, že vývoz nyní zajišťuje téměř každé sedmé pracovní místo v Evropě. Tato pracovní místa vyžadují vysokou kvalifikaci a jsou nadprůměrně placená. Jsou rozmístěna ve všech členských státech EU a jsou přímo či nepřímo spojena s vývozy mimo EU. Například 200 000 pracovních míst v Polsku, 140 000 pracovních míst v Itálii a 130 000 pracovních míst ve Spojeném království je spojeno s německými vývozy mimo EU. Francouzské vývozy mimo EU zajišťují 150 000 pracovních míst v Německu, 50 000 ve Španělsku a 30 000 v Belgii. V důsledku toho jsou výhody plynoucí z obchodu rozloženy mnohem šířeji, než si často uvědomujeme, přičemž obchod přináší značné výhody i evropským spotřebitelům. Vzhledem k prvním známkám změny trendu v celosvětovém obchodu je nutné zachovat otevřenost a usnadnit další integraci podniků EU do globálních hodnotových řetězců, zejména poskytovatelů služeb a malých a středních podniků.

EU má dobré předpoklady pro to, aby využila obchodní a investiční politiku k tomuto cíli a ve prospěch podniků, spotřebitelů a pracovníků. EU je současně největším světovým vývozcem a dovozcem zboží a služeb. To z ní činí největšího obchodního partnera pro přibližně 80 zemí a druhého nejdůležitějšího partnera pro dalších 40 zemí. EU by měla využít této síly ku prospěchu svých občanů i osob v jiných částech světa, zejména v nejchudších zemích světa.

Ratifikace Pařížské dohody o změně klimatu přinese podnikům EU další příležitosti. Dohoda vytváří politické a investiční jistoty pro podniky EU, které působí v nízkouhlíkových odvětvích a odvětvích s nízkými emisemi, a to nejen v Evropě, ale i ve zbytku světa. EU a její členské státy jsou největšími přispěvateli veřejných prostředků na financování opatření v oblasti klimatu ve prospěch rozvojových zemí. Společně poskytují přibližně jednu třetinu veřejného financování, které je k dispozici pro opatření zaměřená na boj proti změně klimatu, a podílejí se téměř na polovině závazků v Zeleném klimatickém fondu. V období 2014–2020 se bude na opatření související s klimatem vynakládat alespoň 20 % rozpočtu EU. EU financuje globální alianci pro boj proti změně klimatu, která je jednou z největších iniciativ v oblasti klimatu na světě. Za účelem navýšení podpory pro nejchudší a nejzranitelnější zahájila EU novou etapu s předpokládaným závazkem ve výši přibližně 350 milionů EUR na období 2014–2020. To podpoří nejméně rozvinuté země a malé ostrovní rozvojové státy, aby se mohly přizpůsobit dopadům změny klimatu. EU a členské státy poskytly v loňském roce na pomoc rozvojovým zemím v boji proti změně klimatu 17,6 miliardy EUR. To dokazuje, že EU je odhodlána přispět svým spravedlivým dílem ke splnění cíle stanovenému rozvinutými zeměmi, kterým je, aby do roku 2020 plynuly z rozvinutých do rozvojových zemí roční finanční toky ve výši 100 miliard amerických dolarů.

Přitažlivost EU jako cíle investic pro zahraniční i domácí investory musí být zvýšena. Podíl EU na celosvětových tocích přímých zahraničních investic v roce 2014 klesl z přibližně

50 % v době před krizí na 20 %. Zatímco toky přímých zahraničních investic jsou určovány celosvětovým vývojem a událostmi, jejichž původ leží převážně mimo EU, příliv odpovídá řadě faktorů specifických pro jednotlivé země, podniky a odvětví, které ovlivňují investiční prostředí a které mohou v krátkodobém a střednědobém horizontu tvůrci politik přímo ovlivnit.

2. Provádění strukturálních reforem

2.1. Vytváření pracovních míst a zvyšování dovedností

Členské státy musí více investovat do vytváření příznivých podmínek pro větší účast na trhu práce, více kvalitních pracovních míst a účinné odborné přípravy a zvyšování kvalifikace.

Dobře fungující flexibilní trhy práce musí doprovázet zlepšení dovedností a podpora příjmu během přechodu na trhu práce a systémy sociálního zabezpečení, které mají pevný základ ve vysokých sociálních standardech. Ty členské státy, které uskutečňovaly komplexní reformy trhu práce a sociální ochrany před krizí, byly schopny lépe podporovat zaměstnanost a zachovat spravedlnost během hospodářského útlumu. Takové reformy zahrnují pružná a spolehlivá smluvní ujednání, která podporují přechod na trhu práce a brání rozdělování trhu práce do dvou kategorií, komplexní strategie celoživotního učení, účinné aktivní politiky na trhu práce a moderní systémy sociální ochrany. Další členské státy zavedly reformy v tomto směru již během krize, což při současném oživení přispívá ke zvýšené intenzitě pracovních míst.

V mnoha členských státech podíl obyvatel v produktivním věku a pracovní síly dále klesá, zejména v důsledku nízké porodnosti, stárnutí obyvatelstva, emigrace a odchodů z trhu práce souvisejících se zdravotními problémy. V této souvislosti je nutné řešit nejistotu a segmentaci trhu práce a jejich dopad na růst produktivity za účelem snížení jejich negativního dopadu na domácí poptávku a růst produktivity. Rovnost příležitostí je navíc zásadní pro sociální spravedlnost. Zvýšení účasti žen na trhu práce, odstraňování neoprávněných rozdílů v odměňování žen a mužů, zlepšování sladění rodinného a pracovního života mužů i žen, dosažení dalšího pokroku při začleňování znevýhodněných skupin a řešení diskriminace osob z přistěhovaleckého prostředí představují příklady, jak růst jde ruku v ruce se sociální spravedlností. V této souvislosti musí členské státy zajistit přístup ke kvalitním službám a věcným dávkám, jako jsou např. péče o děti, bydlení, zdravotní péče a dlouhodobá péče, vzdělávání a odborná příprava. Kvalitní služby a věcné dávky přispívají k větší účasti na trhu práce, zejména v případě žen, a k sociálnímu začlenění. Pozornost si zaslouží rovněž politiky v oblasti bydlení, neboť mohou odstranit překážky bránící geografické mobilitě na vnitrostátních úrovních, a to prostřednictvím cílených příspěvků nebo programů sociálního bydlení.

Řada členských států bude muset zavést odpovídající struktury pro řešení přílivu migrantů, včetně uprchlíků, které jdou nad rámec okamžitých krátkodobých potřeb. I když existují jasné ekonomické a fiskální dopady, nejsou z makroekonomického pohledu nezvladatelné, ani významné. Strategická výzva spočívá v hladkém přijetí do hostitelských společností v krátkodobém horizontu způsobem, který rovněž řeší dlouhodobější výzvy na trhu práce, ve vzdělávacích politikách a institucích a v sociálních systémech. Schopnost přizpůsobovat politiky, vytvářet pobídky a rozvíjet dovednosti, které podporují začleňování

na trhu práce, bude mít přímý dopad na dlouhodobou udržitelnost veřejných financí. Například některé členské státy vyvinuly strategie s cílem usnadnit integraci migrantů s předchozími zkušenostmi a podnikatelskými schopnostmi. Tyto členské státy poskytují migrantům podporu, aby jim pomohly přizpůsobit jejich dovednosti a zkušenosti místním tržním podmínkám¹⁴.

Navzdory nedávnému pokroku musí členské státy přijmout další opatření v boji proti nezaměstnanosti mladých lidí. Dosud 9 milionů mladých lidí využilo záruku EU pro mladé lidi, což je rámec ke zlepšení přechodu ze školy do zaměstnání, investování do zaměstnatelnosti mladých lidí a zabránění riziku sociálního vyloučení. Členské státy však musí pokračovat v realizaci záruky pro mladé lidi a zvýšit její účinnost s cílem oslovit mladé lidi a regiony, které to nejvíce potřebují. Komise bude mobilizovat veškeré své nástroje, navrhla dodatečné financování záruky pro mladé lidi a v nejbližší době předloží novou iniciativu pro mladé lidi. Navíc téměř čtyři miliony studentů již využilo programu Erasmus. Každý třetí mladý účastník programu Erasmus získal pracovní nabídku od společnosti, v níž absolvoval stáž.

Členské státy se musí zaměřit na relevantnost dovedností na trhu práce, neboť prognózy poukazují na budoucí nedostatek lidí s odbornou kvalifikací a odbornou přípravou. Pro příliš mnoho mladých lidí zůstává počáteční vzdělávání a příprava až druhou volbou a pouze menšině pracovníkům jsou poskytnuty příležitosti pro další rozvoj dovedností. Modernizace odborného vzdělávání a přípravy, včetně podpory flexibilní vzdělávací dráhy, pomůže lidem rozvíjet v průběhu jejich života odpovídající přenositelné dovednosti. To vyžaduje úzké partnerství s odvětvími podnikání, vysokoškolského vzdělávání a výzkumu. Aktivní zapojení sociálních partnerů může vést k rozvoji přípravy učňů v nových oblastech zahrnujících různé úrovně dovedností, u nichž lze očekávat, že budou řešit nesoulad mezi nabízenými a požadovanými dovednostmi. Na úrovni EU je cílem revize směrnice o modré kartě harmonizovat a objasnit právní rámec pro přilákání vysoce kvalifikovaných příslušníků třetích zemí, přičemž záruka k získání dovedností zdůrazňuje potřebu posuzovat zvláštní potřeby státních příslušníků třetích zemí.

Modernizace vzdělávání a odborné přípravy je nezbytná k tomu, aby lidé byli vybaveni lepšími dovednostmi, počínaje znalostí čtení, psaní a počítání až po podnikatelské a digitální dovednosti. Ukazatele dosaženého vzdělání se v roce 2015 dále zlepšovaly a míra předčasných odchodů ze vzdělávání ve většině členských států klesla na 11 %. Míra předčasných odchodů ze vzdělávání je vyšší u romských žáků a žáků z přistěhovaleckého prostředí, zejména u žáků narozených v zahraničí. Dosahování terciárního vzdělání rovněž soustavně a značně roste, přičemž v roce 2015 dosahovalo úroveň 38,7 % a 17 členských států překročilo hlavní cíl strategie Evropa 2020, který činí 40 %. Podle mezinárodních standardů však příliš mnoho Evropanů získává pouze nízkou úroveň základních a digitálních dovedností. To Evropu v rychle se měnícím světovém hospodářství znevýhodňuje. Rozvíjení dovedností je nezbytné pro zvýšení konvergence a udržení evropského sociálního modelu při současném posílení schopností v oblasti podnikání a inovací. Nová agenda dovedností pro Evropu¹⁵ klade zvláštní důraz na podporu dospělých, kteří nedosáhli vyššího sekundárního vzdělání s příležitostí posoudit jejich úroveň dovedností, poskytnout jim nové možnosti odborné přípravy a ověřit získané dovednosti.

Účinný sociální dialog má zásadní význam pro fungování sociálně tržního hospodářství. Státy dosahující lepších výsledků mívají pevněji zakotvený sociální dialog.

¹⁴ Nedávno zveřejněná příručka Komise zahrnující 22 případových studií o osvědčených postupech a interaktivní nástroj sebehodnocení (<http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/18421>) na podporu poskytovatelů služeb při zlepšování jejich opatření na podporu podnikatelů z řad přistěhovalců a budoucích podnikatelů.

¹⁵ COM(2016) 381.

Úspěch sociálního dialogu závisí na řadě faktorů, jako je např. ochota a schopnost různých partnerů zapojit se a spolupracovat při řešení, například pokud jde o stanovování mezd¹⁶. Zapojení sociálních partnerů na úrovni EU a na vnitrostátní úrovni má zásadní význam pro dosažení správné rovnováhy při koncipování a provádění hospodářských a sociálních politik komplexním způsobem zaměřeným na budoucnost.

Členské státy by spolu se sociálními partnery a v souladu s vnitrostátními postupy měly zajistit, aby jejich systémy stanovování mezd byly účinné při vytváření pracovních příležitostí, zvyšování reálných příjmů a za tímto účelem se lépe přizpůsobovaly změnám ve vývoji produktivity. V řadě členských států vývoj mezd neodpovídá dostatečně vývoji produktivity. To může vést k narušení hospodářské soutěže nebo v případě příliš mírného mzdového vývoje ke slabší agregátní poptávce a slabšímu růstu. Rovněž to může omezovat růst produktivity, výzkumu, vývoj a inovace a investice do lidského kapitálu zaměřené na zvyšování dovedností. Rovněž mohou být narušeny pobídky pro přerozdělení zdrojů do odvětví s vyšší přidanou hodnotou, což může bránit další strukturální změně ekonomik EU, aby se staly konkurenceschopnějšími. Je důležité zajistit, aby byly zohledněny rozdíly v dovednostech a odlišnosti hospodářského výkonu jednotlivých regionů, odvětví a podniků. Při stanovování minimální mzdy by členské státy a sociální partneři měli zvážit její dopad na chudobu pracujících, vytváření pracovních příležitostí a konkurenceschopnost.

2.2. Sociální politika jakožto produktivní faktor – modernizace sociálního státu

Členské státy musí přepracovat své systémy sociální ochrany, aby zlepšily podporu účasti na trhu práce a zajistily odpovídající jistoty zaměstnání a náhradu příjmu. Procentní podíl lidí ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením v EU v roce 2015 dále klesl, přesto zůstává stále velmi vysoký¹⁷. Přestože EU zdaleka neplní svůj cíl v rámci strategie Evropa 2020, tj. snížit počet lidí žijících v chudobě a sociálním vyloučení do roku 2020 alespoň o 20 milionů lidí, počet lidí ohrožených chudobou a sociálním vyloučením se nyní opět blíží úrovni z roku 2008, tedy referenčnímu roku, pro nějž byl cíl strategie Evropa 2020 stanoven. Na sociální ochranu připadá velký podíl veřejných výdajů členských států, a to rovněž z důvodu zvýšení výdajů v předchozích letech, avšak existuje prostor pro lepší zacílení.

Daňové systémy a systémy dávek by měly poskytovat odpovídající sociální podporu a pobídky k práci. Zlepšení přiměřenosti a pokrytí systémů podpory příjmů (dávky v nezaměstnanosti, sociální pomoc, včetně minimálního příjmu; důchody) má zásadní význam pro zabránění sociálnímu vyloučení a v případě dávek v nezaměstnanosti může zvýšit jak makroekonomickou stabilitu, tak spojení s trhem práce a snížit nejistotu. Dávky v nezaměstnanosti by měly být dostatečné, pokud jde o délku trvání, způsobilost a úroveň, a měly by být dostupné všem zaměstnancům bez ohledu na jejich smlouvu, přičemž by zároveň měly zachovávat pobídky k práci a zahrnovat požadavky na aktivaci, pokud jde o hledání práce a zapojení do aktivních opatření. Dále by se měl všem, kteří nemají k dispozici dostatek prostředků zaručujících dostatečnou životní úroveň, zajistit minimální příjem ve vhodné výši. U osob v produktivním věku by poskytnutí těchto dávek mělo být spojeno se zapojením do aktivních podpůrných opatření za účelem (opětovného) začlenění na trh práce, a tedy přispívat k udržitelnosti těchto systémů podpory. To si může v některých případech vyžádat vytvoření jednotných kontaktních míst pro krátkodobě i dlouhodobě nezaměstnané. Cílem

¹⁶ Dne 24. října 2016 se uskutečnil na půdě Výboru pro zaměstnanost první mnohostranný dohled nad třístranným sociálním dialogem v členských státech, který vycházel z hlavních směrů politik zaměstnanosti potvrzených Radou EPSCO dne 13. října 2016. Účastníci se ho zástupci odborů a hospodářských sdružení z jednotlivých členských států.

¹⁷ V roce 2015 bylo přibližně 119 milionů osob ohroženo chudobou nebo sociálním vyloučením, což je přibližně o 3,5 milionu osob méně než v roce 2014.

daňové reformy a reformy dávek je zlepšit pobídky k práci a rovněž by mělo být podporováno, aby se práce vyplácela. Daňové systémy mohou také přispět k boji proti nerovnosti příjmů a chudobě.

Vnitrostátní důchodové systémy by měly lépe odrážet rostoucí střední délku života. Důchodové systémy v koordinaci s opatřeními na trhu práce by měly ženám a mužům umožnit setrvat v zaměstnání až do vyššího věku, což odráží zvyšování střední délky života, a povzbuzovat je k tomu, a omezit možnosti předčasného odchodu do důchodu na osoby, které skutečně nejsou schopny pracovat déle. Delší pracovní život, jenž bude více naplňovat vkládaná očekávání, závisí také na odpovídajících dovednostech, možnostech celoživotního učení a vstřícných pracovních podmínkách, včetně flexibilního přidělování úkolů a rozvržení pracovní doby. Za účelem usnadnění sladění pracovního a soukromého života v produktivním věku a pomoci snížit rozdíly v důchodech mezi ženami a muži by důchodové systémy mohly zohledňovat plnění pečovatelských povinností s řádným přihlédnutím k fiskální situaci a budoucím vlivům na výdaje. Klíčovou roli v poskytování důchodových příjmů může hrát široké pokrytí doplňkových důchodů, a to zejména tam, kde by přiměřenost veřejných důchodů mohla být problematická, a toto pokrytí by mělo být odpovídajícím způsobem v závislosti na vnitrostátním kontextu podporováno.

Politiky v oblasti zdraví by měly podporovat a posilovat sociální záchranné sítě a strategie aktivního začleňování prostřednictvím preventivních politik, které jsou však rovněž orientovány na nápravu a rehabilitaci. Členské státy proto musí nadále pokračovat v reformě svých systémů zdravotní péče, a tak zajistit univerzální přístup k nákladově efektivním službám v oblasti veřejného zdraví a zdravotní péče. Zásadní význam má ochrana obyvatelstva před chudobou a sociálním vyloučením v důsledku špatného zdravotního stavu a souvisejících výdajů, a to jak ze sociálního, tak z ekonomického hlediska. Je to rovněž důležité pro aktivaci osob se zdravotním postižením. I přes opatření přijatá na úrovni EU zůstává pro osoby se zdravotním postižením nejdůležitější výzvou nedostatek rovných příležitostí na trhu práce. Je třeba zvýšit úsilí s cílem zaměřit se spíše na schopnosti než na postižení.

2.3 Prohloubení jednotného trhu a rozšíření vnitrostátních trhů

Členské státy by měly plně využívat dostupných nástrojů na úrovni EU za účelem uvolnění plného potenciálu investic a produktivity v Evropě. Růst produktivity se v posledních letech zpomalil, avšak ne všechny firmy byly postiženy stejnou mírou. V mnoha případech zaznamenaly záporný růst produktivity nejméně produktivní firmy. Členské státy musí zavést reformy a politiky k usnadnění šíření nových technologií, aby zajistily, že jejich přínosů může využívat celá řada firem. Provádění strategie pro jednotný trh vytvoří nové obchodní příležitosti a odstraní stávající regulační a administrativní překážky, zejména pro poskytovatele služeb, kteří chtějí expandovat do dalších evropských zemí. V současné době se pracuje na konkrétních návrzích souvisejících s prosazováním pravidel jednotného trhu a na opatřeních v oblasti služeb pro podniky, včetně usnadnění jejich přeshraničního poskytování, restrukturalizace a platební neschopnosti podniků a vytvoření jednoduchého a moderního systému DPH odolného vůči podvodům. Strategie pro jednotný digitální trh posílí regulační jistotu v digitálním odvětví. Lepší vymáhání pravidel na ochranu spotřebitelů by zajistilo rovné podmínky na jednotném trhu, zvyšuje důvěru a přispívá k uvolnění plného potenciálu jednotného digitálního trhu. Komise rovněž zkoumá podobu jednotného rámce EU pro povolování, který by přímo platil pro velké projekty s přeshraničním rozměrem nebo velké investiční platformy, které zahrnují spolufinancování členských států.

Zadávání veřejných zakázek je důležité pro konkurenceschopnost, neboť může rovněž přinést strukturální změny. Veřejné orgány každoročně vynaloží v EU přibližně 14 % HDP

na zadávání veřejných zakázek, což představuje každoročně více než 1,9 bilionu EUR vynaložených v EU¹⁸. To platí zejména v odvětvích, jako je energetika, doprava, obrana, IT nebo poskytování zdravotní péče, kde je veřejný sektor klíčovým zdrojem poptávky. Moderní systémy zadávání veřejných zakázek vyžadují, aby zadavatelé veřejných zakázek rozuměli hospodářským důsledkům své práce a aby neexistovaly pochybnosti o jejich integritě a transparentnosti. Instituce musí být schopny koordinovat zadávání zakázek mezi subjekty na různých úrovních s cílem dosáhnout úspor z rozsahu, řešit stížnosti společností a provádět audity veřejných zakázek. Musí být zavedeny postupy pro předcházení korupci a nekalým praktikám mezi dodavateli a pro důrazné řešení nekalého zadávání zakázek. Navíc v některých členských státech, kde státní podniky mají značný dopad na ekonomiku, je důležité zajistit odpovídající řídicí struktury s cílem co nejlépe přispět k hospodářskému vývoji.

V mnoha členských státech strukturální změna znamená přeměrování zdrojů kapitálu a zdrojů pracovních sil z tradičních aktivit na nové aktivity, často v odvětví služeb. Produktivita práce v tomto odvětví je nižší a v EU roste pomaleji než v jiných vyspělých ekonomikách, zejména ve Spojených státech. Pro zajištění kvalitních pracovních míst a vyšších mezd je nevyhnutelné zvyšování produktivity v tomto rostoucím odvětví. Bohužel neúplná integrace vnitřního trhu služeb a zbývající překážky v přístupu k určitým segmentům těchto trhů omezují rozvoj obchodu v rámci EU a rozvoj trhů s uvedenými službami. Ze zvýšené konkurence na integrovanějším trhu služeb by měli prospěch také spotřebitelé a výrobci, kteří jsou odběrateli, protože přírážky mají v konkurenčnějším prostředí tendenci klesat, zatímco kvalita výrobků a služeb se může zlepšovat. Avšak zaměstnanci musí mít správné dovednosti a schopnosti přizpůsobit se změně, což může vyžadovat aktivní úlohu veřejných orgánů za účelem usnadnění tohoto procesu. Problémy při uplatňování vzájemného uznávání a v některých případech vnitrostátní požadavky na označování ohrožují integritu vnitřního trhu. Řada nadměrných překážek v oblasti regulovaných povolání nadále brání realizaci plného potenciálu vnitřního trhu. V případě služeb pro podniky, svobodných povolání a maloobchodu má odstranění těchto překážek širší ekonomický dopad.

Přizpůsobení legislativního prostředí novým obchodním modelům má zejména zásadní význam pro hospodářskou dynamiku, avšak nesmí to být na úkor spravedlnosti. EU a její členské státy musí být otevřené novým způsobům podnikání v kontextu ekonomiky sdílení. Současně roztržitý přístup k novým obchodním modelům v celé EU vytváří nejistotu pro tradiční hospodářské subjekty, nové poskytovatele služeb i spotřebitele. To je důvod, proč Komise navrhla pokyny týkající se toho, jak by se stávající právní předpisy EU měly uplatňovat v tomto dynamickém a rychle se rozvíjejícím odvětví¹⁹. Jako součást uvedených pokynů by členské státy měly posoudit odůvodněnost a přiměřenost stávajících omezení a absolutní zákazy používat pouze jako krajní opatření. Členské státy by měly zajistit vysokou úroveň ochrany spotřebitelů, zároveň by však neměly ukládat nepřiměřené povinnosti soukromým osobám, které poskytují služby pouze příležitostně. Členské státy by dále měly pokračovat ve zjednodušování a vyjasňování uplatňování daňových pravidel, pravidel týkajících se odpovědnosti a pracovního práva v oblasti ekonomiky sdílení. Prostřednictvím spolupráce s vnitrostátními orgány při zaznamenávání ekonomické aktivity mohou platformy ekonomiky sdílení významně přispět k usnadnění vybírání daní. Všechny tyto iniciativy by měly přispět k silnějším rámcovým podmínkám pro inovace, snížení stávající roztržitosti trhu a konečně k vytváření pracovních příležitostí.

¹⁸ Jedná se o poslední odhad, který nezahrnuje výdaje podniků poskytujících služby. Dřívější odhady, včetně veřejných zakázek, činí přibližně 19 % HDP EU, což je zhruba 2,3 bilionu EUR.

¹⁹ COM(2016) 356.

Členské státy musí zavést moderní daňové systémy, které mohou podporovat růst a spravedlnost mezi podniky. Iniciativy EU přinesou novou úroveň spolupráce v oblasti daní v boji proti zneužívání daňového systému, od zvyšování transparentnosti v daňových rozhodnutích a informací o nadnárodních společnostech souvisejících s daněmi po zabezpečení společných opatření proti zneužívání vůči nejrozšířenějším praktikám vyhýbání se daňovým povinnostem, jakož i akční plán Komise v oblasti DPH. Přeshraniční povaha vyhýbání se daňovým povinnostem a daňových úniků a integrace ekonomik členských států vyžadují koordinovaný přístup, nejen prostřednictvím evropských iniciativ, ale rovněž prostřednictvím koordinace vnitrostátních politik. Nedávný návrh Komise týkající se společného konsolidovaného základu daně z příjmů právnických osob a řešení sporů v oblasti dvojího zdanění bude vycházet z moderního, spravedlivého a konkurenceschopného daňového rámce pro EU. Předmětem pobídek budou činnosti na podporu růstu, jako jsou investice do výzkumu a vývoje a kapitálového financování, což podpoří širší cíle v podobě oživení růstu, vytváření pracovních míst a investic. Rada členských států by měla řešit nedostatky při výběru daní, přičemž některé z nich již přijaly opatření. Členské státy by měly těchto příležitostí využít rovněž ke snížení zdanění práce. Zároveň by členské státy měly věnovat zvláštní pozornost distributivním účinkům svých daňových reforem.

3. Odpovědná fiskální politika

Snížení průměrného schodku veřejných financí v eurozóně a řadě zemí, na které se vztahuje postup při nadměrném schodku, odrážejí úsilí vynaložené v posledních letech. Komise nedávno vydala stanoviska k návrhům rozpočtových plánů členských států eurozóny²⁰. Za tímto celkovým obrazem se skrývají velké rozdíly mezi členskými státy. V řadě zemí s vysokým veřejným dluhem přetrvávají výzvy v oblasti udržitelnosti veřejných financí, což může být zdrojem zranitelnosti vůči negativním otřesům. V některých dalších zemích existuje fiskální prostor. Z ekonomického hlediska se nastavení fiskální politiky musí posuzovat vzhledem k dvojímu cíli dlouhodobé udržitelnosti veřejných financí a nutnosti podpořit hospodářské oživení.²¹

Vzhledem k potřebě podpořit probíhající oživení je třeba v tuto chvíli vyvíjet další úsilí o dosažení pozitivní orientace fiskální politiky pro eurozónu jako celek, a to rovněž na podporu měnové politiky Evropské centrální banky.²² Bylo to již oznámeno v prohlášení o záměru předsedy Komise adresovaném Evropskému parlamentu a Radě a nyní je zohledněno v navrhovaném doporučení týkajícím se hospodářské politiky eurozóny.²³ Fiskální politika členských států by měla podporovat růst a současně zajistit dlouhodobější udržitelnost dluhu. Členské státy, v nichž existuje fiskální prostor, by měly využít dostupného prostoru pro podporu stabilizace poptávky. Členské státy, kde takový prostor neexistuje, by měly splnit požadavky uvedené v Paktu o stabilitě a růstu a využít každou příležitost k podpoře reforem a zlepšení kvality svých veřejných financí na podporu zaměstnanosti a růstu. Musí se zaměřit na kvalitu a skladbu rozpočtů (příjmů i výdajů) s cílem maximalizovat dopad na růst. K tomuto účelu slouží jako užitečný nástroj přezkumy výdajů. Vedlo by to k lepšímu rozdělení orientace fiskální politiky v jednotlivých zemích a zabránilo by situaci, aby v krátkodobém horizontu bylo dosaženo makroekonomické stabilizace na úkor zvýšení rizika udržitelnosti ve střednědobém horizontu.

²⁰ COM(2016) 730.

²¹ COM(2016) 727.

²² COM(2016) 727.

²³ COM(2016) 726.

Při uplatňování těchto pravidel bude Komise i nadále využívat přiměřené flexibility zakotvené v Paktu o stabilitě a růstu²⁴. Komise při uplatňování své stávající metodiky rovněž zohlední rozpočtový dopad mimořádného přílivu uprchlíků a potřeby mimořádných bezpečnostních opatření. Značná flexibilita již byla poskytnuta řadě zemí, které využily strukturální reformy a ustanovení o investicích.

Prostředí nízkých nákladů na financování poskytuje členským státům ideální okamžik pro předčasné financování veřejných investic. Společně s postupně posilujícím nominálním růstem rovněž nabízí příležitost ke snížení vysoké míry zadlužení. To může být usnadněno snížením výdajů, které nejsou orientovány do budoucna, a odstraněním mezer ve zdanění. Pakt o stabilitě a růstu poskytuje vhodný rámec pro usměrňování fiskální politiky za různých podmínek. Nástroje fiskálního dohledu se musí využít v plné míře s cílem poskytnout pobídky pro kvalitní politiky a posílit hospodářské oživení.

Důchodové systémy byly ve většině členských států reformovány, aby se zvýšila jejich udržitelnost, účinnost a přiměřenost, avšak pro konsolidaci tohoto reformního úsilí jsou potřebné další kroky.²⁵ Za tímto účelem by politická opatření měla usilovat o doplnění přijatých důchodových reforem doprovodnými politikami, včetně podpory důchodových příjmů prodloužením pracovního života, například zohledněním střední délky života při stanovování věku odchodu do důchodu a podporou jiných doplňkových prostředků důchodových příjmů. Členské státy by rovněž měly zavést opatření zvyšující odolnost za účelem zajištění, aby byla zachována udržitelnost veřejného důchodového systému, a to i za nepříznivých podmínek.

V důsledku stárnutí populace a technologického vývoje se v nadcházejících desetiletích očekává značný nárůst veřejných výdajů na zdravotní a dlouhodobou péči. K zajištění udržitelných systémů zdravotní péče a podpory jejich pozitivního přínosu pro zdraví obyvatelstva a hospodářskou prosperitu budou nutná další politická opatření, která jednotlivcům umožní zůstat déle zdraví, přičemž se zvýší účinnost, dostupnost a odolnost systémů zdravotní péče.²⁶

4. Další kroky

Členské státy by měly posílit provádění klíčových reforem uvedených v doporučeních pro jednotlivé země, která jsou jim určena. Současně by měly plně využít příležitosti na úrovni EU. Účinky reforem se neprojeví hned a čím více bude zavádění reforem odkládáno, tím déle bude růst ekonomik zaostávat za svým potenciálem. Členské státy se vybízejí k tomu, aby efektivně využívaly dostupné nástroje na úrovni EU, například evropské strukturální a investiční fondy, program na podporu strukturálních reforem, ihned po přijetí společnými normotvůrci, a investiční plán pro Evropu. Komise je připravena v případě potřeby poskytnout pomoc. Komise bude pokračovat v konstruktivním dialogu s Evropským parlamentem a Radou s cílem zajistit rychlý pokrok v prioritních iniciativách na úrovni EU.

Komise rovněž příští jaro zintenzivní dialog s členskými státy s ohledem na vnitrostátní programy a doporučení pro jednotlivé země. Tento dialog by měl vycházet z obecné shody ohledně toho, jak by reformy mohly být úspěšně provedeny a načasovány, přičemž se

²⁴ COM(2015) 12.

²⁵ Viz Výbor pro hospodářskou politiku (pracovní skupina pro stárnutí populace) a Evropská komise (GR ECFIN), (2015), „Zpráva o stárnutí obyvatelstva 2015: hospodářské a rozpočtové projekce pro 28 členských států EU (2013–2060)“, v European Economy č. 3 a Evropská komise (GR EMPL) a Výbor pro sociální ochranu, (2015), „Zpráva o přiměřenosti důchodů 2015: současná a budoucí přiměřenost příjmů ve stáří v EU“, Evropská unie, část I a II.

²⁶ COM(2014) 215.

zohlední krátkodobé a střednědobé dopady a rozdělení nákladů a přínosů. Po zveřejnění zpráv o jednotlivých zemích v průběhu zimy bude Komise pokračovat v diskuzích s členskými státy prostřednictvím různých cest, včetně návštěv pod vedením odpovědného místopředsedy. Členské státy budou mít rovněž možnost poskytnout svoji zpětnou vazbu k analýze Komise během druhého kola dvoustranných schůzek, v rámci národních programů reforem a programů stability a konvergenčních programů. Ve všech těchto diskuzích se Komise výrazně zaměří na provádění doporučení pro jednotlivé země přijatá Radou.

Za účelem přípravy národních programů Komise vyzývá k silné úloze národních parlamentů a silnějšímu zapojení sociálních partnerů. Inkluzivní příprava těchto programů přispívá k vlastní odpovědnosti a širší podpoře reforem a Komise je připravena usnadnit kontakty na všech úrovních.